

Armoede, werk en inkomen

Iedereen telt mee, wordt gezien en verdient een menswaardig leven binnen onze maatschappij en in Leiden in het bijzonder. Er is nu veel meer armoede in Leiden dan twaalf jaar geleden. De SP blijft daar tegen strijden.

De crisis is niet voorbij

Duizenden mensen zitten met zware schulden als gevolg van de steeds maar oplopende kosten van het levensonderhoud, door de stijgende huren, de kosten van verzekeringen en energie of door het wegvallen van inkomsten. Onder hen zijn veel chronisch zieke mensen die de afgelopen jaren te maken hebben gekregen met onrechtvaardige extra kosten als gevolg van zware bezuinigingen door de landelijke politiek. De crisis is voor velen nog lang niet voorbij. Dat is goed te zien bij de voedselbank, twaalf jaar geleden bestond deze nog niet. Toen er in 2006 behoefte bleek te zijn aan een voedselbank hebben we als SP ons partijpand hiervoor beschikbaar gesteld. Binnen een paar jaar nam het aantal mensen dat van deze voorziening gebruik moet maken helaas schrikbarend toe en konden wij hier geen ruimte meer aan bieden. Tegenwoordig hebben zo'n 400 gezinnen (ruim 1600 mensen) in Leiden te weinig geld om rond te komen en zijn zij op de voedselbank aangewezen. Een derde van die 1600 mensen bestaat bovendien uit kinderen.

Gezamenlijke aanpak

Een sterkere koppeling tussen zorg, sociale zaken en wonen is nodig. Mensen met problemen hebben vaak meer dan één probleem, waarvan werkloosheid en het hebben van schulden vaak niet eens de ernstigste zijn. Het kan dan gaan om zaken zoals verslaving, psychische problemen, een detentieverleden, dakloosheid of een gebrekkige taalkennis.

Uitgangspunt voor de SP is dat mensen met problemen hulp krijgen waarmee ze zichzelf verder kunnen ontwikkelen. Dat kan goed in een re-integratietraject waarin eerst de problemen aangepakt worden voordat naar regulier werk wordt gezocht. Voor tweederde van de mensen in de bijstand geldt dat ze niet in het bezit zijn van een startkwalificatie (een diploma). Zij zullen dus hulp moeten krijgen in de vorm van een passende opleiding. De hulpverlening heeft vaak verschillende kanten en zal altijd uit maatwerk moeten bestaan.

Woningbouwcorporaties moeten een signalerende rol gaan spelen om te kunnen voorkomen dat mensen uit huis gezet worden. Als iemand zijn huur niet betaald heeft moeten de woningbouwcorporaties aan de bel trekken bij de gemeente of bij het Sociale Wijkteam Woonlastenfonds voor huurders. Vroegtijdige signalering kan later veel ellende besparen. Deze gezamenlijke aanpak is ook nodig voor de allerzwaksten, de daklozen. Om uitstroom uit de maatschappelijke opvang te vergroten en mensen zo snel mogelijk weer in een reguliere woning onder te brengen (begeleid wonen met ambulante hulp), moeten corporaties, de gemeente en zorgverleners samenwerken. Een woonlastenfonds voor huurders, voor mensen met de laagste inkomens, kan hierbij een belangrijke rol spelen.

Schuldhelpverlening

De SP pleit voor het voorkomen van schulden en het snel verhelpen ervan. Voorkomen van schulden is natuurlijk veel beter dan genezen. Schulden zijn als een brand: hoe eerder je erbij bent hoe beter het probleem te beheersen is. Incassobureaus vergroten schulden vaak alleen maar door allerlei extra boetes (in de vorm van 'administratiekosten') te innen.

De eerste stap in armoedebestrijding is dan ook zorgen dat problemen zo vroeg mogelijk gesignaleerd worden. De schuldhelpverlening moet toegerust worden om samen met woningbouwcorporaties, telefoonproviders, energiebedrijven en zorgverzekeraars problemen tijdig te signaleren. De gemeente moet deze samenwerking tussen verschillende partijen coördineren.

De tweede stap is de beschikbaarheid van schuldhelpverlening. In Leiden wordt al bijzondere aandacht besteed aan schuldenproblematiek onder jongeren met het pilotproject *Debt to no debt*. Jongeren betalen hun schuld in redelijke termijnen binnen 3 jaar terug en/of leveren een maatschappelijke tegenprestatie. Op dit moment kunnen maximaal 10 jongeren aan dit project meedoen. De SP vindt dit aantal veel te weinig en wil dat het project snel uitgebreid wordt om nog meer jongeren te kunnen helpen hun leven weer op orde te kunnen krijgen.

Schuldhelpverlening moet altijd voor iedereen beschikbaar zijn, ook voor mensen die bijstandsfraude hebben gepleegd. Vanuit rechtse hoek wordt weleens gesuggereerd dat mensen die hulp nodig hebben dit aan zichzelf te wijten hebben. Dat is vaak niet zo en de meeste mensen die schulden hebben vinden dit juist heel vervelend. Ze voelen zich niet nuttig, ze vinden het erg dat ze hun hand op moeten houden en ze schamen zich voor hun armoede.

Begeleiding naar werk, de sociale werkplaats en bijstand

Mensen in de bijstand hebben de wettelijke plicht te solliciteren. Wat betreft de SP wordt de sollicitatieplicht afgeschaft voor iedereen voor wie deze plicht zinloos is, zoals ouderen of mensen met een handicap die het hen onmogelijk maakt te werken. Of mensen voor wie het lastig is om te solliciteren, zoals alleenstaande ouders, mensen die vrijwilligerswerk doen of mantelzorgers.

Door de sollicitatieplicht lijkt het alsof mensen met een uitkering niet willen werken. Dit is vaak niet het geval. Het is veel vaker zo dat er helemaal geen passend werk is voor deze mensen. Mensen in de bijstand kunnen niet verplicht worden werk te doen zonder dat ze daar tenminste het minimumloon voor krijgen. Werken moet wel lonen. Alleen vrijwilligerswerk of werk dat verband houdt met een opleiding (in de vorm van een stage) mag onder het minimumloon worden gedaan.

De SP wil dat er een participatiecentrum komt: een plaats waar werklozen in contact kunnen komen met werkgevers en andere werklozen. Ook kunnen zij daar werken aan re-integratie. Onder werken aan re-integratie valt ook het volgen van een opleiding om de taalvaardigheid te vergroten, een startkwalificatie te halen of omscholing naar een ander vakgebied.

Het beschut werk voor mensen die niet zelfstandig kunnen werken moet behouden blijven. De cliënten in de sociale werkvoorziening, die door een handicap niet zondermeer in een reguliere baan terecht kunnen, verdienen waardigheid en respect. Daarbij horen een arbeidscontract, minimaal het minimumloon en arbeidsvoorwaarden volgens een cao. Tegelijkertijd moeten we oppassen voor verdringing op de arbeidsmarkt door werk wat eerst door betaalde krachten werd gedaan over te laten nemen door vrijwilligers of door met publiek geld betaalde sociale werkvoorziening (gelijk loon voor gelijk werk).

Geen boetes maar respectvolle omgang

Voor de SP zijn de menselijke maat en een respectvolle omgang met mensen het leidende principe. Dat betekent een fatsoenlijke behandeling. Fatsoenlijk is niet een 'tegenprestatie naar vermogen' zoals beschreven staat in de Participatiewet. Die wet is bedoeld om het minimumloon uit te hollen: werklozen moeten verplicht werken zonder loon. Er wordt nu in Leiden nog geen tegenprestatie opgelegd en als het aan de SP ligt komt die er ook niet.

Hetzelfde geldt voor het opleggen van boetes voor bijvoorbeeld mensen die hun taaltoets of inburgeringscursus niet binnen een bepaalde tijd hebben behaald. Door deze boetes kunnen mensen in de schulden komen en dat is niet de bedoeling.

Mede dankzij de SP is ook de kostendelersnorm in Leiden niet ingevoerd en dat moet zo blijven! De kostendelersnorm is een boete die mensen op hun uitkering kort als zij samenwonen. Dit brengt vele Leidenaars, ook hen die een dakloze opvangen of mantelzorg verlenen, in enorme problemen. Doordat zij met maar liefst 350 euro per maand gekort worden op hun uitkering belanden zij onder de armoedegrens.

Kindgericht armoedebeleid

Geen enkel kind mag in armoede opgroeien. Kinderen die onder de armoedegrens leven kunnen hier niets aan doen, ze verdienen een eerlijke toekomst. De SP steunt het plan van de gemeente Leiden om kinderarmoede aan te pakken dan ook van harte. Nu moeten we doorpakken en zorgen dat alle Leidse kinderen kunnen doen wat ze willen en hun talenten kunnen ontwikkelen. Hun ouders hebben vaak de kans hiervoor niet gehad. Een belangrijk punt binnen het armoedebeleid is het aanbieden van gratis huiswerkbegeleiding op een plek binnen de wijk waarin kinderen wonen, waar ze in een rustige omgeving kunnen leren. Daarnaast is het kunnen krijgen van zwembles van groot belang.

Minimabeleid

Het minimumloon is vooral voor gezinnen niet voldoende om van rond te kunnen komen. Daarom moet het gemeentelijk armoedebeleid op z'n minst blijven zoals het nu is en waar mogelijk worden uitgebreid.

Alle voorzieningen moeten gestaffeld (in stapjes) beschikbaar zijn voor iedereen met een inkomen tot 120% van het minimumloon. Dit om te voorkomen dat een kleine stijging van het bruto inkomen zou kunnen leiden tot een daling van het feitelijk besteedbare inkomen. De hoogte van vergoedingen voor ouderen, kinderen en chronisch zieken moet worden verhoogd. Binnen de declaratieregeling bij de gemeente moeten ook een computer, fiets, internet- en krantenabonnement vergoed kunnen worden. De bekendheid van het bestaande armoedebeleid onder de bevolking is al verbeterd door mensen hier in eenvoudige taal op te wijzen. We moeten ervoor blijven zorgen dat mensen die het nodig hebben, de gemeente weten te vinden voor dit soort hulp.

Arbeidshandicap

De gemeente Leiden moet meer mensen met een arbeidshandicap aannemen binnen de gemeentelijke organisatie en andere organisaties en bedrijven stimuleren om dat ook te doen.

Kortom, de SP wil:

- voorzieningen binnen het armoedebeleid uitbreiden en nog beter bekend maken bij mensen die ze nodig hebben
- ruimhartige kwijtscheldingen van gemeentelijke belastingen voor mensen die op of onder het minimumloon verdienen
- schuldhulpverlening toegankelijk maken voor iedereen en het traject voor jongeren uitbreiden
- betere samenwerking tussen organisaties en schuldeisers om grote schuldproblemen te voorkomen
- een respectvolle omgang met uitkeringsgerechtigden
- begeleid werken alleen toestaan met minimaal het minimumloon en met een cao
- mensen met een bijstandsuitkering niet verplichten onbetaald werk te doen
- dat re-integratie trajecten altijd gericht zijn op een startkwalificatie
- dat begeleiding naar werk altijd wordt uitgevoerd als maatwerk
- vrijstelling van sollicitatieplicht voor alleenstaande ouders, ouderen en mensen met een handicap die hen niet in staat stelt om te werken
- geen 'tegenprestatie naar vermogen' in Leiden
- geen opleggingen van boetes aan uitkeringsgerechtigden voor problemen rondom de uitkering
- een woonlastenfonds voor huurders
- een ruimhartig kindgericht armoedebeleid
- geen oplegging van de kostendelersnorm